

Postanowienie z dnia 16 marca 2000 r.

I PKN 764/99

Przeniesienie nauczyciela w stan nieczynny nie jest prawnym obowiązkiem pracodawcy.

Przewodniczący SSN Jerzy Kwaśniewski (sprawozdawca), Sędziowie SN:
Katarzyna Gonera , Andrzej Kijowski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 16 marca 2000 r. sprawy z powództwa Anety W.-H. przeciwko Placówce Oświatowo-Wychowawczej w P. o uznanie za bezskuteczne przeniesienia stan nieczynny, na skutek kasacji strony pozwanej od postanowienia Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Radomiu z dnia 25 sierpnia 1999 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d d a l i ć kasację.

U z a s a d n i e n i e

Powódka Aneta W.-H. żądała uznania bezskuteczności przeniesienia jej w stan nieczynny przez pozwaną Placówkę Oświatowo-Wychowawczą w P. Powoływała się na to, że przeniesienie jej – nauczyciela mianowanego – w stan nieczynny, w okresie ciąży jest zarówno „krzywdzące” jak i sprzeczne z art. 177 Kodeksu pracy.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o jego oddalenie powołując się na to, że art. 177 KP nie ma zastosowania do nauczycielki przeniesionej w stan nieczynny.

Na rozprawie z dnia 20 lipca 1999 r. przed Sądem Pracy strony zawarły ugodę wyrażającą się w uzgodnionym z powódką „anulowaniu” przeniesienia jej w stan nieczynny.

W tej sytuacji Sąd Rejonowy Sąd Pracy w Lipsku umorzył postępowanie. W uzasadnieniu tego postanowienia wyraził pogląd, że powódka powinna korzystać z

przewidzianej w Kodeksie pracy ochrony pracy kobiet w okresie ciąży. Ponadto należało mieć na uwadze kontrowersyjność tego, czy nastąpiła likwidacja zakładu pracy, a z pewnością pracodawca nie przeprowadził, wymaganej zdaniem Sądu, konsultacji ze związkami zawodowymi.

W zażaleniu na powyższe postanowienie pozwana powołała się na to, że zawierając umowę była w błędzie zasugerowana stanowiskiem Sądu o bezprawności przeniesienia powódki w stan nieczynny w okresie ciąży. Natomiast zgodnie z art. 223 § 2 i art. 203 § 14 KPC Sąd: „nie powinien dopuścić do zawarcia umowy sprzecznej z prawem”.

Sąd Okręgowy w Radomiu postanowieniem z dnia 25 sierpnia 1999 r. oddalił zażalenie pozwanej. W uzasadnieniu tego postanowienia stwierdza się, że strona pozwana, chociaż zmierza do uchylecia się od skutków swego oświadczenia woli w zakresie umowy sądowej, nie wykazała przesłanek nieważności lub innych wad zawartej umowy określonych w art. 82 lub 87 KC oraz art. 918 § 1 KC. Zresztą pozwana nawet nie przytoczyła okoliczności, które wskazywałyby na to, że umowa została zawarta pod wpływem błędu w okolicznościach przewidzianych w art. 918 § 1 KC. Bezpodstawny jest również zarzut zażalenia jakoby Sąd Pracy naruszył art. 223 § 2 w związku z art. 203 § 4 KPC. W tym zakresie Sąd Okręgowy stwierdził, że nie może być uznane za sprzeczne z prawem anulowanie przeniesienia powódki będącej w ciąży w stan nieczynny. Należało bowiem uwzględnić zarówno to, że przyczyną przeniesienia powódki w stan nieczynny była częściowa likwidacja zakładu pracy, co oznacza, że pracodawca dokonał wyboru osób objętych przeniesieniem. Dokonując zaś w ramach swej decyzji wyboru powódki powinien mieć na uwadze „ochronę przewidzianą w art. 177 § 1 KP z jakiej korzystają kobiety w ciąży i na urlopie macierzyńskim w aspekcie szeroko pojętej w prawie pracy ochrony kobiet ciężarnych i przebywających na urlopiach macierzyńskich przed utratą pracy zgodnie z zasadami współżycia społecznego”.

Od powyższego postanowienia strona pozwana wniosła kasację opierając ją na obu podstawach przewidzianych w art. 393¹ KPC. W zakresie prawa materialnego zarzucono naruszenie art. 20 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.) poprzez jego błędną wykładnię jakoby nauczycielowi mianowanemu będącemu w okresie ciąży przysługiwała ochrona, o której mowa w art. 177 KP. W zakresie przepisów postępowania zarzucono w kasacji naruszenie art. 223 § 2 w związku z art. 203 § 4 KPC poprzez uznanie,

że ugoda nie jest sprzeczna z prawem. Wnioskiem kasacji było żądanie uchylenia zaskarżonego postanowienia oraz postanowienia Sądu pierwszej instancji i przekazanie sprawy Sądowi Pracy do ponownego rozpatrzenia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do podstaw kasacji, które wyznaczają zakres rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy (art. 393¹¹ KPC), jedyną kwestią, która podlegała ocenie w tym postępowaniu, było to, czy ugoda pozostaje w sprzeczności z zasadami przeniesienia nauczyciela w stan nieczynny określonymi w art. 20 Karty Nauczyciela. Tylko w razie takiej bezprawności ugody można byłoby mówić o naruszeniu obowiązku Sądu Pracy w zakresie kontroli zawartej przed tym Sądem przez strony ugody co do jej zgodności z prawem.

W zakresie powołanych w kasacji przepisów nie ma żadnych podstaw do przyjęcia jakoby nastąpiło naruszenie prawa zarówno w odniesieniu do treści ugody jak i do zaskarżonego postanowienia wynikającego z uznania, iż ugoda jest zgodna z prawem i zasadami współżycia społecznego. Według niezakwestionowanych w kasacji ustaleń zaskarżonego postanowienia Szkoła zatrudniająca powódkę nie została zlikwidowana (w znaczeniu całkowitej likwidacji zakładu pracy) i już chociażby z tego względu nie można by na gruncie art. 20 ustawy Karty Nauczyciela opierać założenia jakoby przeniesienie powódki w stan nieczynny było prawnym obowiązkiem strony pozwanej. Jeżeli strona pozwana powołuje się na swe uprawnienie do przeniesienia powódki w stan nieczynny, nie będące jednakże prawnym obowiązkiem – to również w obszarze jej woli znajdowało się uprawnienie do wyrażonego w ugodzie „anulowania” oświadczenia woli o przeniesieniu powódki w stan nieczynny. Podkreślić trzeba, że w postanowieniu o umorzeniu postępowania na skutek zawartej ugody, Sąd Pracy nie orzekł o bezprawności przeniesienia powódki w stan nieczynny, ale wyłącznie potwierdzał, że przedmiotowa ugoda nie narusza prawa ani zasad współżycia społecznego. Tymczasem w kasacji strona pozwana, z pominięciem istoty postanowienia o umorzeniu postępowania, przedstawiła argumentację stanowiska, iż przenosząc powódkę w stan nieczynny pozwana nie naruszyła art. 177 KP, który nie miał zastosowania. W związku z tym należy stwierdzić, iż w zaskarżonym postanowieniu Sąd drugiej instancji prawidłowo ustalił podstawę faktyczną swego rozstrzygnięcia odpowiednio do przesłanek zastosowania art. 223 § 2 w

związku z art. 203 § 4 KPC, a ściślej rzecz biorąc odpowiednio dla kontroli oceny prawnej w tym zakresie wyrażonej w postanowieniu Sądu Pracy. Nie budzi zastrzeżeń zasadnicza ocena, iż w świetle ustalonych okoliczności ugoda była zgodna z prawem i zasadami współżycia społecznego. W ugodzie tej bowiem, z zachowaniem prawa strony pozwanej do wyboru nauczycieli do przeniesienia w stan nieczynny, strona pozwana uprawniona była do „anulowania” przeniesienia w stan nieczynny powódki mając na uwadze – jaki to określił Sąd Okręgowy – szeroko pojętą ochronę przed utratą pracy kobiet ciężarnych i przebywających na urloпах macierzyńskich.

Z powyższych przyczyn kasacja nie mająca usprawiedliwionych podstaw podlegała oddaleniu (art. 393¹² KPC).

=====